

NOVI ZAKON Tko i kako može utjecati na donošenje zakonodavne, političke ili administrativne odluke

MILJENIĆEV REGISTAR

Lobiranje će biti zabranjeno vlasti i bivšim dužnosnicima

PRAVILA Lobirat će moći samo oni koji su u registru, a nositelji vlasti moraju paziti da im ne odaju informacije nedostupne javnosti, poput javne nabave

Ivanka Toma
ivanka.toma@vecernji.net

Od iduće godine u Hrvatskoj će postojati pravila po kojima se netko može baviti lobiranjem. Da bi se uopće moglo zarađivati na tome što će se političare nagovarati da promijene propise, pravila, procedure, određene financijske pogodnosti, korigiraju politiku ili učine štogod drugo, morat će se ispuniti određeni uvjeti. Osnovno je da će se morati znati tko se sve bavi lobiranjem, potom za koga se lobira, s kojim državnim tijelima i s kojim osobama su lobisti kontaktirali i kada, te koji je bio cilj lobiranja.

U Ministarstvu pravosuđa priprema se Zakon o lobiranju koji predviđa formiranje registra lobista. Tko neće biti naveden u registru, neće se ni smjeti baviti lobiranjem. Nadalje, u registru će biti svi podaci o aktivnostima lobista, i bit će dostupni javnosti. Cilj je, kažu u resoru ministarstva pravosuđa Orsata Miljenića, da se maksimalno preveniraju korupcija.

Zakonom će se riješiti brojna pitanja, uključujući i ono osnovno - definiciju lobiranja. Prema prijedlogu Miljenićeva tima, lobiranje bi se definiralo kao djelatnost kojoj je bit u komunikaciji (usmenoj ili pismenoj) prema javnom dužnosniku s namjerom utjecanja na donošenje

Lobisti će za svoju djelatnost morati imati odobrenje i bit će plaćeni

Hrvatsko društvo lobista koje je osnovao Mate Granić jedina je asocijacija koja daje nekakav uvid u to tko se time bavi

neke zakonodavne, političke ili administrativne odluke.

- To su sve aktivnosti poduzete s ciljem utjecaja na sustav donošenja odluka i kreiranje politike s namjerom stvaranja ili izmjena prijedloga zakona, pravilnika, rezolucija, programa, zatim dodjele dozvola, donacija ili drugih financijskih pogodnosti, te dogovaranja sastanaka korisnika i javnog dužnosnika - kažu u Ministarstvu pravosuđa.

Tko to ne može biti

Budući da u Hrvatskoj ne postoje nikakvi propisi o lobiranju, Hrvatsko društvo lobista koje je osnovao bivši ministar vanjskih poslova Mate Granić jedina je asocijacija koja okuplja lobiste te daje kakav-takav uvid u to tko se time bavi.

Građanima lobisti ne smiju biti prepreka u pristupu državnim tijelima

Bivši predsjednik države nekoliko godina ne bi smio kapitalizirati svoj utjecaj

TKO LOBIRA

Put do cilja za državu, udruge, biznismene

- Tko se sve koristi lobiranjem za realizaciju svojih ciljeva:
- države
- političke grupacije i stranke
- veliki srednji i mali poslovni subjekti
- multinacionalne tvrtke i korporacije
- sindikati
- strukovne udruge, udruge
- pojedinci

No, ubuduće će se zakonom propisati da su lobisti fizičke ili pravne osobe koje lobiraju za naknadu i imaju odobrenje za tu djelatnost. Načela po kojima će se lobirati su slobodan i otvoren pristup državnim tijelima, zatim da je lobiranje prema ljudima na vlasti zakonita aktivnost, potom da javnost mora znati za aktivnosti lobista, kao i da sistem

plaćenih lobista ne smije ostalim građanima postati prepreka u pristupu državnim tijelima.

Čini se da će se vrlo širok krug ljudi moći baviti lobiranjem jer će se kao uvjet (uz osnovni da je upisan u registar) propisati da je punoljetan, da nije osuđivan za kaznena djela i da se protiv njega ne vodi kazneni postupak. Moguće je da će, po uzoru na druge zemlje, Ministarstvo pravosuđa predložiti da se propiše i tko ne može biti lobist. Lobiranje bi se zabranilo političarima na vlasti i pravosudnim dužnosnicima, državnim službenicima, drugim predstavnicima državnih tijela i lokalne vlasti. Bavljenje lobiranjem moglo bi se zabraniti i bivšim dužnosnicima, i to u roku od 1 do 5 godina od odlaska s dužnosti. Dakle, kada, primjerice, predsjednik države

ode s funkcije, određeni broj godina ne bi smio koristiti svoja poznanstva i utjecaj u vlasti te ga kapitalizirati uslugama lobiranja.

Vrlo važan dio zakona odnosi se na pravila ponašanja kojih će se morati držati nositelji vlasti u kontaktu s lobistima, a ona moraju biti takva da se omogućuje javna kontrola nad njima.

Stop povlaštenom tretmanu

- Posebno moraju izbjegavati davanje povlaštena tretmana određenim interesnim grupama, odnosno osigurati da svi imaju jednak pristup informacijama. Moraju izbjegavati odavanje informacija koje nisu dostupne javnosti kao što su planirane aktivnosti vezane uz javnu nabavu. Nalagat će im se javna objava sadržaja razgovora s lobistima te izbjegavanje sukoba interesa - kažu u Ministarstvu pravosuđa.

BRUXELLES

U EU godišnji prihodi od lobiranja 90 mil. eura

Od lobiranja u institucijama Europske unije - Europskom parlamentu, Vijeću Europske unije i Komisiji godišnje se ostvari od 60 do 90 milijuna eura prihoda. Najveći lobistički centar u Europi je u Bruxellesu, a lobisti su okupljeni u dvije

krovne organizacije SEAP (Society of European Affairs Professionals) i PÁP (Public Affairs Practitioners). One su izradile Kodeks od dvanaest načela kojih bi se njegove potpisnice trebale pridržavati u komunikaciji s institucijama Europske unije.

Europska komisija i Europski parlament u lipnju prošle godine pokrenuli su zajednički Registar transparentnosti, odnosno registar lobista i svih drugih koji na bilo koji način pokušavaju utjecati na kreiranje ili provođenje europskih politika.